

необхідністю. Вона охоплює здатність до генерування ідей, варіативності методів, рефлексії та адаптації до потреб конкретної дитини. У свою чергу інноваційні підходи відкривають нові можливості для підвищення ефективності та емоційної привабливості освітнього процесу. Вони не лише розвивають творчий потенціал дітей, а й сприяють професійному зростанню педагога. Ключовим чинником успішної реалізації наступності є формування творчого освітнього середовища, що об'єднує зміст, форми, технології та простір у єдину систему, зорієнтовану на розвиток, комфорт і активну позицію дитини.

Список використаних джерел

1. Кравченко І. П. Інтегроване навчання в дошкільних навчальних закладах: методичні рекомендації. Київ: Видавничий центр «Академія», 2021. 156 с.
2. Литвиненко Т. О. Формування творчої особистості в контексті сучасної початкової освіти. *Педагогічний дискурс*. 2022. № 3. С. 47-54.
3. Любчак Л.В., Кривошея Т.М. Використання інтерактивних технологій навчання у фаховій підготовці майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. *«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»*: зб. матеріалів XIV Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 7 листопада 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 14. С.93-98.
4. Мельник С. П. STEAM-освіта в дошкільному та початковому навчанні: теорія і практика. Харків: Фоліо, 2023. 192 с.
5. Старовойт Л.В. Методика творчого розвитку молодших школярів у процесі трудового навчання та художньої праці: Дис... канд. наук: 13.00.02, 2009.
6. Brovchak, L. S., Starovoit, L. V., Likhitska, L. M., Todosiienko, N. L., & Shvets, I. B. Integrating music, drama and visual arts in extracurricular programs: enhancing psychological development in early schoolaged children. *Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies*, 5(3), 2024. P.1-13

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Шпак Тетяна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: К.А.Колеснік, докторка філософії (PhD), доцентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING THE READINESS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN FOR SCHOOL EDUCATION.

Shpak Tetiana, bachelor's student (master's student)

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розглянуто педагогічні умови, необхідні для успішного формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. Проаналізовано ключові аспекти готовності, включаючи інтелектуальну, соціально-емоційну та психологічну підготовку. Визначено ефективні педагогічні стратегії та методи, спрямовані на розвиток у дітей необхідних навичок та якостей для успішного переходу до шкільного навчання.

Ключові слова: готовність до школи, старший дошкільний вік, педагогічні умови, навчання в школі, інтелектуальна готовність, соціально-емоційна готовність.

Abstract. *The article examines the pedagogical conditions necessary for the successful formation of readiness of children of senior preschool age for schooling. The key aspects of readiness are analyzed, including intellectual, socio-emotional and psychological preparation. Effective pedagogical strategies and methods aimed at developing in children the necessary skills and qualities for a successful transition to schooling are identified.*

Key words: *school readiness, senior preschool age, pedagogical conditions, schooling, intellectual readiness, social and emotional readiness.*

На сучасному етапі розвитку освіти, ключовим завданням дошкільної освіти є створення оптимальних педагогічних умов для всебічного розвитку дитини та її успішної адаптації до шкільного навчання. Проблема формування готовності дітей старшого дошкільного віку до школи залишається актуальною, особливо в умовах впровадження нових освітніх стандартів, які вимагають від дітей високого рівня розвитку.

Проблема готовності дитини до школи залишається актуальною в науково-педагогічних дослідженнях. Її вивченням займалися українські та зарубіжні вчені, зокрема: А. Богуш, Н. Бібік, Л. Іщенко, А. Капська, О. Кононко, Г. Костюк, Ж. Піаже, К. Ушинський, Н. Шиліна та інші. Їхні роботи підкреслюють важливість педагогічних умов у формуванні готовності до школи. Однак питання комплексного аналізу соціально-педагогічних умов, які сприяють успішній адаптації дітей 6-7 років до навчання, потребує подальшого вивчення.

Метою даної роботи є визначення та обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. Дослідження спрямоване на виявлення та аналіз тих педагогічних стратегій та методів, які максимально сприяють розвитку необхідних навичок та якостей у дітей для успішного переходу до шкільного навчання.

Проблема готовності дитини до школи є актуальною в сучасній психології, педагогіці та дошкільній освіті, і досліджується вченими протягом багатьох років. Це одне з ключових завдань у процесі навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку, який вважається перехідним періодом. Старший дошкільний вік характеризується переходом від ігрової діяльності до навчальної та формуванням позиції школяра.

Сучасні дослідження підкреслюють необхідність розглядати готовність до школи в ширшому контексті, враховуючи не лише інтелектуальний, але й соціально-емоційний та особистісний розвиток дитини. Особлива увага приділяється виявленню тих педагогічних стратегій та методів, які забезпечують розвиток не лише інтелектуальних, але й соціальних та емоційних навичок, необхідних для успішної адаптації до шкільного навчання.

Ключовою умовою успішного навчання в школі є всебічний розвиток дитини, особливо її психологічна готовність. Першочерговим елементом цієї готовності є інтелектуальна зрілість, що означає відповідний віку розвиток пізнавальних процесів.

Важливим аспектом успішного переходу до шкільного навчання є мотиваційна готовність дитини. Це передбачає формування позитивного ставлення до школи та навчання, а також бажання дитини прийняти нову соціальну роль учня.

Окрім мотивації, стан здоров'я дитини є ключовим фактором, що впливає на її успішність у школі. На жаль, спостерігається тривожна тенденція до погіршення показників здоров'я та фізичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

У контексті дослідження педагогічних умов формування готовності до школи, необхідно враховувати не лише інтелектуальні та мотиваційні аспекти, але й стан здоров'я дітей. Розробка ефективних педагогічних стратегій має включати заходи, спрямовані на зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей, а також на формування позитивної мотивації до навчання.

Аналіз досліджень показує, що готовність до школи включає фізіологічний, психологічний та соціальний аспекти, які взаємопов'язані та впливають на успішність навчання. Для успішного формування готовності дітей старшого дошкільного віку до

навчання в школі, педагогічні умови повинні забезпечувати комплексний розвиток цих аспектів.

Особлива увага приділяється психологічній готовності, яка складається з особистісної, інтелектуальної та емоційно-вольової складових. Особистісна готовність, що включає формування позиції школяра, є ключовою для успішної адаптації до шкільного життя. Педагогічні умови повинні сприяти розвитку у дитини позитивного ставлення до навчання, уміння дотримуватися шкільного режиму, виконувати завдання та адекватно оцінювати себе.

Формування навчальної мотивації, яка є частиною особистісної готовності, залежить від розвитку пізнавальної потреби та вміння працювати. Педагогічні стратегії повинні стимулювати інтерес до навчання та розвивати навички, необхідні для успішного засвоєння знань [2, с. 42].

Інтелектуальна готовність до школи передбачає розвиток зорово-моторних навичок та вміння працювати за зразком. Важливим аспектом є формування аналітичних здібностей, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та розвиток пізнавальних процесів через експериментування. У старшому дошкільному віці сприйняття стає більш диференційованим, розвивається увага, пам'ять та мислення.

У контексті педагогічних умов формування готовності до школи, необхідно організувати цілеспрямоване керівництво діяльністю дитини, враховуючи її вікові особливості та потреби. Це передбачає створення освітнього середовища, яке сприяє розвитку інтелектуальних навичок [5].

Педагогічні стратегії повинні включати використання різноманітних методів та прийомів, спрямованих на розвиток пізнавальних процесів, аналітичних здібностей та експериментальних навичок. Важливо також урахувати індивідуальні особливості кожної дитини та створювати умови для її всебічного розвитку [3].

Аналіз наукової літератури показує, що готовність до школи – це комплексний показник розвитку дитини передшкільного віку, який включає набір навичок і якостей, необхідних для успішного навчання та адаптації до шкільного середовища. Цей комплекс включає фізіологічну, психологічну та соціальну готовність.

На основі аналізу наукових джерел та практичного досвіду, можна виділити ряд ключових педагогічних умов, які сприяють ефективному формуванню готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі:

1. Створення розвивального освітнього середовища: забезпечення різноманітних видів діяльності (ігрової, навчальної, творчої), які сприяють розвитку пізнавальних процесів, мовлення, логічного мислення та соціальних навичок. Використання інтерактивних методів навчання, які стимулюють активність та самостійність дітей. Організація простору, що сприяє розвитку самостійності, ініціативи та творчості дітей.
2. Індивідуалізація та диференціація навчання: урахування індивідуальних особливостей кожної дитини, її темпу розвитку, інтересів та потреб. Застосування диференційованих завдань, які дозволяють кожній дитині працювати у власному темпі та досягати успіху. Створення ситуацій успіху для кожної дитини, що сприяє формуванню позитивної самооцінки та мотивації до навчання.
3. Формування соціально-емоційної компетентності: розвиток навичок спілкування, співпраці та взаємодії з однолітками та дорослими. Формування вміння контролювати свої емоції, розв'язувати конфлікти та адаптуватися до нових соціальних ситуацій. Створення атмосфери доброзичливості, підтримки та взаємоповаги в групі.
4. Співпраця з батьками: залучення батьків до освітнього процесу, надання їм інформації про особливості розвитку дітей та способи підтримки їхньої готовності до школи. Проведення консультацій, семінарів та тренінгів для батьків з питань

підготовки дітей до школи. Створення умов для активної участі батьків у житті групи та дошкільного закладу.

5. Розвиток фізичної готовності: організація рухової активності дітей, проведення фізкультурних занять та ігор на свіжому повітрі. Формування навичок здорового способу життя, правильного харчування та дотримання режиму дня. Проведення профілактичних заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я дітей.

На основі теоретичного аналізу наукових джерел та узагальнення практичного досвіду, можна стверджувати, що формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі є комплексним та багатоаспектним процесом. Успішна адаптація дітей старшого дошкільного віку до шкільного навчання залежить від комплексу педагогічних умов. Важливо не лише розвивати інтелектуальні здібності дитини, але й формувати її соціально-емоційну компетентність, мотивацію до навчання та забезпечувати фізичне здоров'я.

Для цього необхідно створювати розвивальне освітнє середовище, враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, активно співпрацювати з батьками та використовувати різноманітні педагогічні стратегії та методи.

Упровадження цих умов у практику дошкільної освіти сприятиме підвищенню якості підготовки дітей до школи та забезпечить їхню успішну адаптацію до нового етапу життя.

Список використаних джерел

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
2. Кононко О.Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (системний підхід). Київ: Стилос, 2000. 336 с.
3. Ковшар О.В. Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2015. 270 с.
4. Пантюк Т.І. Суспільно-педагогічні детермінанти підготовки дітей до школи в Україні: теорія і практика (1945–2017 рр.): дис. докт. пед. наук. Дрогобич, 2018. 544 с.

ПЕРША НАВЧАЛЬНА КНИГА ДИТИНИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ КУЛЬТУРИ НАРОДУ І ОСНОВА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ XVIII СТОЛІТТЯ

Ольга Юрченко, старший викладач кафедри фізики і хімії

Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (Україна)

THE FIRST EDUCATIONAL BOOK OF CHILD AS A REFLECTION OF NATION'S CULTURE AND MORAL EDUCATION BASIS IN UKRAINE OF XVIII CENTURY

Olga Yurchenko, Senior Lecturer at the Department of Physics and Chemistry

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** В роботі проведено аналіз історичного досвіду одних з перших навчальних книг у контексті сучасних викликів української освітньої системи, як інструменту морального виховання та набуття базових навичок грамоти. Розкрито унікальний симбіоз освітніх і виховних функцій букварів XVIII століття, як поліфункціональних текстів, що поєднували завдання навчання грамоті з формуванням християнської моралі та патріотичних почуттів, демонструючи їхню роль у збереженні національної ідентичності. Звернута увага на трансформацію релігійних текстів у дидактичні посібники, де катехізисні формули поєднувалися з елементами світської педагогіки.*